

Spis treści

Wstęp	13
1. Przemiany społeczne w perspektywie rozwoju ICT	23
1.1. Konwergencja mediów determinantem przemian społecznych	26
1.2. Wybrane koncepcje społeczeństwa przełomu wieków	30
1.2.1. Społeczeństwo informacyjne	31
1.2.1.1. Substrat technologiczny	35
1.2.1.2. Substrat ekonomiczny	36
1.2.1.3. Substrat społeczny	37
1.2.1.4. Substrat kulturowy	38
1.2.1.5. Społeczeństwo sieciowe	39
1.3. Wykorzystanie nowych technologii – dane <i>Diagnozy społecznej</i>	41
2. <i>Google generation</i> – próba charakterystyki młodzieży jako pokolenia użytkowników nowych mediów	47
2.1. Wykorzystanie nowych technologii przez młodzież – wyniki wybranych badań empirycznych	48
2.1.1. Dostęp do technologii	49
2.1.2. Miejsce korzystania	50
2.1.3. Czas, częstotliwość i staż korzystania	51
2.1.4. Cel korzystania	52
2.1.5. Sposób korzystania	53
2.1.6. Umiejętności	55
2.1.7. Źródła kompetencji	57
2.2. Pomiedzy stereotypem a rzeczywistością – młodzi ludzie jako użytkownicy nowych mediów	58
2.2.1. Problemy terminologiczne	59
2.2.2. Miejsce nowych mediów w życiu młodzieży	64
2.2.2.1. Utrzymywanie stałego kontaktu z przyjaciółmi	64
2.2.2.2. Szybkość przekazu a kompetencje językowe i zdolność koncentracji	66
2.2.2.3. Kontakt z dobrami kultury a korzystanie z Internetu	67
2.3. Zachowania informacyjne młodzieży w świetle literatury przedmiotu	69
2.3.1. Nabywanie umiejętności informatycznych	69
2.3.2. Wyszukiwanie informacji – materiały drukowane i Internet	73
2.3.2.1. Korzystanie z materiałów drukowanych	74
2.3.2.2. Wyszukiwanie w Internecie	75
2.3.3. Ocena wiarygodności informacji	79
3. Kompetencje informacyjne jako warunek aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie XXI wieku	85
3.1. Ramy teoretyczne i terminologiczne rozważań nt. kompetencji informacyjnych	86
3.1.1. Rozważania terminologiczne	87

3.1.2. Zagadnienie kompetencji w ujęciu teoretycznym	90
3.1.2.1. Klasyfikacja kompetencji	92
3.1.2.2. Wybrane rodzaje kompetencji	93
3.2. Kompetencje informacyjne – próba zdefiniowania problemu	98
3.2.1. Wybrane definicje <i>information literacy</i>	101
3.2.2. <i>Information literacy</i> jako nowa sztuka wyzwolona	107
3.2.2.1. Komponenty kompetencji informacyjnych	109
3.2.3. Siedem aspektów <i>information literacy</i>	110
3.3. Wybrane modele <i>information literacy</i>	113
3.3.1. SCONUL – Information Skills Model	115
3.3.2. Model Big6 Skills	117
3.3.3. Reflective Internet Searching	120
3.4. Od przysposobienia bibliotecznego do edukacji informacyjnej	122
4. Edukacja informacyjna w Niemczech, Wielkiej Brytanii i Polsce.	
Analiza programów nauczania	127
4.1. Edukacja informacyjna w Dolnej Saksonii – Niemcy	128
4.1.1. Elementy edukacji informacyjnej w szkole podstawowej (Grundschule) ...	129
4.1.2. Elementy edukacji informacyjnej w szkole ponadpodstawowej (Sekundarstufe I – Gymnasium)	132
4.1.3. Elementy edukacji informacyjnej w szkole ponadpodstawowej (Sekundarstufe II – Gymnasiale Oberstufe)	135
4.2. Edukacja informacyjna w Wielkiej Brytanii	140
4.2.1. Elementy edukacji informacyjnej w programie pierwszego etapu kształcenia – key stage 1	143
4.2.2. Elementy edukacji informacyjnej w programie drugiego etapu kształcenia – key stage 2	145
4.2.3. Elementy edukacji informacyjnej w programie trzeciego etapu kształcenia – key stage 3	146
4.2.4. Elementy edukacji informacyjnej w programie czwartego etapu kształcenia – key stage 4	147
4.3. Edukacja informacyjna w Polsce	151
4.3.1. Elementy edukacji informacyjnej w szkole podstawowej (etap I i II)	154
4.3.2. Elementy edukacji informacyjnej w szkole gimnazjalnej (etap III)	158
4.3.3. Elementy edukacji informacyjnej w szkole ponadgimnazjalnej (etap IV – licea ogólnokształcące)	163
4.4. Ocena polskiego systemu kształcenia w zakresie <i>information literacy</i>	170
5. Kompetencje informacyjne młodzieży – wyniki badań własnych	175
5.1. Metodologia badań	175
5.1.1. Przedmiot badania	175
5.1.2. Charakterystyka badanej populacji	177
5.1.3. Cele i hipotezy badawcze	177
5.1.4. Wybór metod i technik badawczych	178
5.1.5. Opracowanie i struktura kwestionariusza ankiety	180
5.1.6. Przebieg badań i opracowanie ich wyników	181
5.2. Omówienie wyników badań	182
5.2.1. Co? Gdzie? Kiedy? Intensywność korzystania z nowych mediów	183
5.2.1.1. Staż korzystania z Internetu	183
5.2.1.2. Częstotliwość korzystania z Internetu	184
5.2.1.3. Miejsce korzystania z Internetu	185
5.2.1.4. Czas poświęcany na korzystanie z Internetu	185

5.2.1.5. Częstotliwość wykonywania różnych czynności w Internecie	186
5.2.1.6. Ocena kompetencji w poszczególnych obszarach	190
5.2.2. Jak mam to znaleźć? Potrzeby informacyjne młodzieży szkolnej	196
5.2.2.1. Korzystanie z poszczególnych źródeł informacji	197
5.2.2.2. Ocena wiarygodności informacji dostępnych w poszczególnych źródłach informacji	200
5.2.2.3. Problemy z wyszukiwaniem informacji w Internecie i sposoby ich rozwiązywania	206
5.2.3. Sam się nauczyłem! Rola edukacji formalnej i nieformalnej w kształtowaniu kompetencji informacyjnych	211
Zakończenie	217
Bibliografia	225
Ankieta	235